

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 474/2013-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Mag. J. Č., B., zastúpeného advokátom Mgr. D. O., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 2 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 318/2011 z 24. apríla 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Mag. J. Č. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2013 faxom a 7. augusta 2013 poštou doručená sťažnosť JUDr. Mag. J. Č. (ďalej len

„sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 2 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 318/2011 z 24. apríla 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 15 C/36/2010-112 z 5. mája 2011 zaviazal sťažovateľa zaplatiť navrhovateľovi sumu 1 626,03 € s 9 % úrokom z omeškania ročne od 21. novembra 2009 do zaplatenia a náhradu trov konania v sume 346,68 € a vo zvyšku návrh zamietol. Krajský súd napadnutým rozsudkom odvolanie sťažovateľa sčasti odmietol a sčasti potvrdil.

Sťažovateľ vo svojej rozsiahlo koncipovanej sťažnosti najskôr opisuje skutkové okolnosti prípadu, a nadväzne na to namieta porušenie označených práv z dôvodu, že krajský súd sa žiadnym spôsobom s argumentáciou sťažovateľa predloženou v ním podanom odvolaní nevysporiadal. Podľa názoru sťažovateľa rozsudok krajského súdu nerešpektuje základné zásady občianskeho súdneho konania, z čoho vyvodzuje, že postupom a rozhodnutím krajského súdu došlo v jeho prípade k odňatiu možnosti konať pred súdom. Poukazuje na to, že právo na súdnu ochranu zahŕňa i právo účastníka konania, aby sa súd vysporiadal s jeho argumentáciou po právnej i skutkovej stránke.

Dôvody arbitrárnosti napadnutého rozsudku sťažovateľ vidí v aplikácii neúčinnnej právnej úpravy v jeho prípade, ďalej v závere krajského súdu, že právny vzťah medzi účastníkmi vznikol aj napriek neexistencii zákonnej úpravy, taktiež v priznaní nároku v rozpore so základnými procesnými normami o aktívnej legitímácii, ako aj v opomenutí práva sťažovateľa, ktorý mal v konaní mať postavenie spotrebiteľa. Sťažovateľ je tiež *„toho názoru, že navrhovateľ si mohol uplatniť svoje nároky len na základe príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich bezdôvodné obohatenie, ktoré však majú svoje vlastné špecifiká“*. Poukazuje pritom na právne názory vyplývajúce z predchádzajúcej judikatúry (napr. uznesenie krajského súdu sp. zn. 14 Co/99/2009 z 25. mája 2010 alebo uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 Co 103/2007 zo 6. marca 2008).

Na základe uvedeného sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd vo veci vydal takéto rozhodnutie:

„Porušovateľ, Krajský súd v Bratislave, rozsudkom č. k. 2 Co 318/2011 zo dňa 24. 04. 2013 porušil právo sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zakotvené v Článku 46. ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Porušovateľ, Krajský súd v Bratislave, rozsudkom č. k. 2 Co 318/2011 zo dňa 24. 04. 2013 porušil povinnosť výlučnej viazanosti zákonom zakotvenú v Článku 144, ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Porušovateľ, Krajský súd v Bratislave, rozsudkom č. k. 2 Co 318/2011 zo dňa 24.04.2013 postupoval spôsobom zakázaným v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Porušovateľ, Krajský súd v Bratislave, rozsudkom č. k. 2 Co 318/2011 zo dňa 24. 04. 2013 porušil zásadu spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2 Co 318/2011 zo dňa 24. 04. 2013 sa týmto ruší a vec sa vracia Krajského súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave je povinný nahradiť sťažovateľovi náklady právneho zastúpenia v sume 158,36 EUR na účet právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Ústavný súd vychádzajúc z obsahu sťažnosti zistil, že sťažovateľ v podstatnom tvrdí, že napadnutým rozsudkom krajského súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, čo

zakladá existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 237 ods. f) Občianskeho súdneho poriadku. Vzhľadom na obsah v sťažnosti formulovaných dôvodov ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovateľ podal vo veci 4. júla 2013 dovolanie, ktoré odôvodnil aj uvedeným dovolacím dôvodom. Do rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti nebolo o dovolaní sťažovateľa rozhodnuté.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu má preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa najprv a predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací (m. m. III. ÚS 26/09, III. ÚS 109/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 462/2011).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ svoje námietky uplatnil v sťažnosti podanej ústavnému súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie ešte skončené, bolo dôvodné odmietnuť sťažnosť proti rozhodnutiu krajského súdu pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Podanie dovolania a tiež sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto mimoriadnom opravnom prostriedku.

Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi lehota na podanie

sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozsudku krajského súdu sp. zn. 2 Co 318/2011 z 24. apríla 2013 (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2013